

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง “ผลของการใช้เทคนิคกลุ่มร่วมมือที่มีต่อการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” นั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน
 - 1.1 ความหมายของการอ่าน
 - 1.2 ทฤษฎีการอ่าน
 - 1.3 จุดมุ่งหมายการสอนอ่าน
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียน
 - 2.1 ความหมายของการเขียน
 - 2.2 องค์ประกอบของการเขียน
 - 2.3 จุดมุ่งหมายในการเขียน
 - 2.4 ขั้นตอนในการฝึกทักษะการเขียน
 - 2.5 ความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียน
3. การเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning)
4. เทคนิคการเรียนแบบกลุ่มร่วมมือ (Co-op Co-op)
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

1.1 ความหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญทักษะหนึ่ง ทั้งนี้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน

ดังนี้

โกชัย สาริกบุตร (2519, หน้า 127) ได้ให้ความหมายการอ่านไว้ดังนี้ การอ่าน หมายถึง การแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นถ้อยคำและความคิด แล้วนำความคิดไปใช้ให้เกิดประโยชน์

สุขุม เฉลยทรัพย์ (2539, หน้า 27) ได้ให้ความหมายของการอ่านสรุปได้ดังนี้ การอ่าน หมายถึง กระบวนการค้นหาความหมายหรือความเข้าใจจากตัวอักษรและสัญลักษณ์อื่น ๆ ที่ใช้แทนความคิดเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ของผู้อ่าน การอ่านให้เข้าใจขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของผู้อ่านด้วย การอ่านไม่ใช่การมองผ่านประโยคแต่ละประโยคหรือย่อหน้าแต่ละย่อหน้าเท่านั้น แต่เป็นการรวบรวม การตีความหมาย และการประเมินความคิดเห็นเหล่านั้น การอ่านเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดการผสมผสานระหว่างทักษะและความคิดเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ความต้องการและวิธีการของผู้อ่าน เรียกว่า “ศิลปะการอ่าน” การอ่านจึงเป็นการถ่ายทอดความหมายจากตัวอักษรหรือสัญลักษณ์อื่น ๆ เป็นแนวความคิดและประเมินความคิดเหล่านั้น ทำให้เกิดความเข้าใจแก่ผู้อ่าน

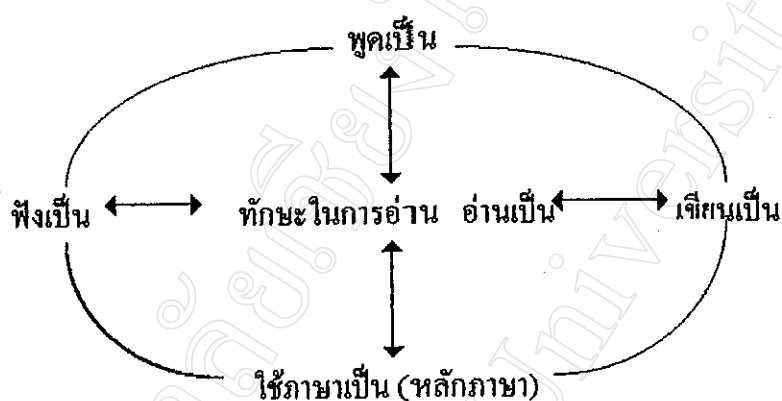
อัญญู เผ่าพัฒน์ (2534, หน้า 10) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน คือ การแปลความของสัญลักษณ์ ที่ใช้แทนคำพูดให้ได้ความหมายอย่างสมบูรณ์ โดยอาศัยประสบการณ์เดิมของผู้อ่านเข้าช่วยแปลและผสมผสานความคิดเข้าด้วยกัน จนเกิดภาพในสิ่งที่อ่านได้ชัดเจนที่เราเรียกว่ามโนภาพ แต่บางครั้งความรู้ที่ได้รับของแต่ละคนอาจจะไม่เท่ากัน ทั้งนี้เนื่องจากความแตกต่างระหว่างบุคคล

สนธิ ตั้งทวี (2529, หน้า 1) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง การแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นถ้อยคำหรือความคิด แล้วนำความคิดนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ตัวอักษรเป็นเพียงเครื่องหมายแทนคำพูด และคำพูดก็เป็นเพียงสิ่งที่ใช้แทนของจริงอีกทอดหนึ่ง ดังนั้นหัวใจของการอ่านจึงอยู่ที่การเข้าใจความหมายของคำที่ปรากฏอยู่ในข้อความนั้น

สรุปได้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการแปลความหมายจากสัญลักษณ์ทางภาษาหรือตัวอักษร ผู้อ่านจะต้องใช้ความสามารถในด้านความคิด และประสบการณ์เดิมของตนเองในการพิจารณาตัดสินใจ จึงเกิดความเข้าใจสิ่งที่อ่านตามเจตนารมณ์ของผู้เขียน แล้วนำแนวความคิดที่ได้จากการอ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์

นอกจากนี้ บันลือ พลฤกษ์วัน (2535, หน้า 1-2) ได้กล่าวถึงความสำคัญของทักษะการอ่านว่าเป็นศูนย์กลางของทักษะการพูดและเขียน โดยการขีดทักษะอ่านเป็นตัวนำหรือศูนย์กลางของทักษะทางภาษา ดังปรากฏในแผนภูมิ 1

แผนภูมิ 1 แสดงความสัมพันธ์ของการพัฒนาทักษะทางภาษา

ส่วนประโยชน์ของทักษะการอ่านนั้น บันลือ พลฤกษ์วัน (2535, หน้า 2) ได้กล่าวว่า

1. การอ่านเป็น ผู้อ่านจะอ่านมาก ช่วยขยายประสบการณ์ที่สามารถใช้เป็นพื้นฐานในการฟังได้กว้างขวาง

2. การอ่านเป็น ผู้อ่านจะอ่านมากช่วยให้สามารถใช้ภาษาพูดในการสื่อได้ดีขึ้น ดังจะเห็นได้ว่า ผู้ที่ได้รับการศึกษาดี การศึกษาสูงจะใช้ภาษาพูดได้ใกล้เคียงกับภาษาหนังสือ (ภาษาเขียน) เพียงแค่เราสนทนากันเพียงชั่วครู่ก็จะสังเกตได้

3. การอ่านเป็น ผู้อ่านจะอ่านมาก ช่วยขยายประสบการณ์ให้ผู้อ่านได้รูปแบบและแนวในการเขียนเพื่อสื่อความคิดความต้องการต่าง ๆ และอื่น ๆ ได้กว้างขวางและดีขึ้น

4. การอ่านเป็น ผู้อ่านจะอ่านมากได้รูปแบบในการใช้ภาษา หลักภาษาได้ดี ได้ทั้งรูปแบบการใช้ภาษาพูดหรือเขียนได้ถูกต้อง

จะเห็นได้ว่า หากมุ่งพัฒนาทักษะการอ่านเป็นหลักใหญ่แล้ว (แม้ว่าทักษะแต่ละด้านจะแยกกันไม่ได้โดยเด็ดขาดก็ตาม) การพัฒนาในทักษะอื่น ๆ ก็ย่อมได้ผลดีรวมกันไปด้วย นอกเหนือจากแนวในการพัฒนาทักษะในการอ่านแล้ว ทักษะการเขียนก็ได้รับการส่งเสริม แนวในการพัฒนาทักษะในการเขียนย่อมได้รับรูปแบบการใช้ภาษาจากการอ่าน การฝึกภาษาในโรงเรียนควรถือเอาการฝึกทักษะในการอ่านเป็นศูนย์กลาง หรือหัวใจในการพัฒนาทักษะทางภาษา

1.2 ทฤษฎีการอ่าน

วิธีการอ่านตามแนวทฤษฎีโครงสร้างความรู้เดิม (Schema Theory) ในทัศนะของนักทฤษฎีโครงสร้างความรู้เดิมมีความเชื่อว่าผู้อ่านจะเข้าใจความหมายของเนื้อเรื่องที่อ่านได้มากน้อยเพียงใดนั้น ความรู้เดิมของผู้อ่านมีอิทธิพลต่อความรู้ใหม่ หรือความเข้าใจเนื้อเรื่องที่บุคคลจะได้รับจากการอ่าน Piaget (1952 อ้างใน ชนัดดา แนนเกษร, 2535, หน้า 7) กล่าวว่า สถิติปัญญาของบุคคลประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ โครงสร้างทางปัญญา (Cognitive structures) หน้าที่ทางปัญญา (Cognitive Functions) และเนื้อหาทางปัญญา (Cognitive content) ดังมีรายละเอียดคือ

1. โครงสร้างทางปัญญา คือ กลุ่มโครงสร้าง (Schemata) ที่ทำให้บุคคลเกิดความเข้าใจในการอ่าน จัดได้ว่าเป็นมโนทัศน์ที่ไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง เป็นมโนทัศน์เชิงสถานะสันนิษฐาน (Constructs) เช่นเดียวกับสติปัญญา (Intelligence) ผลสัมฤทธิ์ (Achievement) หรือแรงจูงใจ (Motivation) โครงสร้างทางปัญญาจะพัฒนาสูงสุดในช่วงที่บุคคลสามารถคิดอย่างสมเหตุสมผล หรือคิดอย่างมีแบบแผนเมื่อบุคคลอายุ 11 ปีขึ้นไป

2. หน้าที่ทางปัญญา (Cognitive Functions) หมายถึง กิจกรรมทางปัญญาทั้งหลาย ได้แก่ การจัดระเบียบความรู้ในสมอง (Organization) วิธีการรับเอาความรู้ใหม่เข้าไปรวมกับความรู้เดิม (Assimilation) และวิธีการดัดแปลงปรับปรุงแก้ไขความรู้เดิมให้เหมาะสม (Accommodation) โดยที่บุคคลจะรับความรู้ใหม่เข้ารวมกับโครงสร้างความรู้เดิมที่มีอยู่แล้ว คือ กลุ่มโครงสร้างความรู้ในสมองนั่นเอง แต่ถ้าบุคคลไม่สามารถรับความรู้ใหม่ให้เข้ากับกลุ่มโครงสร้างความรู้ที่มีอยู่แล้ว เพราะไม่สอดคล้องกัน บุคคลก็ต้องเปลี่ยนหรือปรับโครงสร้างให้สอดคล้องกับประสบการณ์ด้วยวิธีอื่น

3. เนื้อหาทางปัญญา (Cognitive Content) คือ ความรู้เดิมของบุคคลเกี่ยวกับเนื้อหาของเนื้อเรื่องที่จะนำมาให้อ่าน จะช่วยทำให้เกิดความเข้าใจในการอ่านดีขึ้น ผู้ที่มีโครงสร้างเนื้อหาทางปัญญาที่สอดคล้องกับเรื่องที่อ่านจะรับเรื่องได้เร็วกว่าผู้อ่านที่ไม่เคยมีประสบการณ์ความรู้ทางเนื้อหานั้น ๆ มาก่อน

แนวความคิดดังกล่าวของเพียเจท์ ได้รับการสนับสนุนทางทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมาย (A theory of meaningful verbal learning) ของ Ausubel (1969 อ้างใน ตำราญ สังคีรี, 2539, หน้า 30) ที่ว่า การเรียนรู้ที่มีความหมายจะเกิดขึ้นได้ เมื่อนักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้เข้ากับโน้ตทัศน์ที่สัมพันธ์กัน ซึ่งมีอยู่แล้วในโครงสร้างทางปัญญาของนักเรียนจากแนวความคิดทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายของออสเบลนี้เอง จึงได้มีผู้พัฒนาวิธีการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายขึ้น ซึ่งนักจิตวิทยารู้จักกันในนามของทฤษฎีโครงสร้างความรู้เดิม (Schema Theory) ทฤษฎีโครงสร้างความรู้เดิมนั้นนอกจากจะอธิบายถึงการจัดระเบียบของความรู้แล้ว ยังเน้นการอธิบายถึงความเข้าใจเนื้อเรื่องอย่างมีความหมายด้วย

1.3 จุดมุ่งหมายในการสอนอ่าน

หลักสูตรภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) (กรมวิชาการ, 2535 ก, หน้า 11-12) ได้กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้การสอนทักษะการอ่านในคำอธิบายรายวิชา สรุปได้ว่า เพื่อให้สามารถจับใจความสำคัญและใจความรอง แยกข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็น ตีความ แสดงความคิดเห็นจากสิ่งที่ได้อ่าน วิเคราะห์วินิจฉัยเรื่องที่ได้อ่านอย่างมีเหตุผล เลือกอ่านหนังสือได้ตรงตามความต้องการอย่างกว้างขวาง ทั้งเพื่อการศึกษาและเพื่อความบันเทิง รวมทั้งติดตามอ่านสิ่งที่เป็นประโยชน์อยู่ตลอดเวลา

Diane Lapp and James Flood (อ้างใน สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์, 2537, หน้า 143-144) ได้แบ่งประเภทจุดมุ่งหมายของการสอนอ่าน ตามแนวคิดของเบนจามิน เอส บลูม (Benjamin S. Bloom) คือ จุดมุ่งหมายทางด้านความรู้ และจุดมุ่งหมายทางด้านจิตพิสัย ซึ่งสรุปได้ดังนี้

- จุดมุ่งหมายด้านความรู้ แบ่งเป็น 6 ชั้น เรียงลำดับจากขั้นต่ำสุดไปหาขั้นสูงสุด ดังนี้
1. รู้-จำ เป็นขั้นที่อ่านแล้วจำรูปร่างของคำ ความหมาย และเหตุการณ์หรือตัวละครที่สำคัญได้
 2. เข้าใจ เป็นขั้นที่บอกลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง บ่อเรื่อง และจับแนวคิดของเรื่องได้
 3. ประยุกต์ใช้ เป็นขั้นที่นำเหตุการณ์ ความรู้ และแนวคิดจากเรื่องไปใช้ประโยชน์หรือแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

4. วิเคราะห์ เป็นขั้นที่แยกองค์ประกอบของเรื่องและบอกคุณลักษณะพิเศษของตัวละครได้

5. สังเคราะห์ เป็นขั้นนำเรื่องที่อ่านไปสร้างเป็นสถานการณ์ใหม่ หรือเปรียบเทียบกับสถานการณ์อื่น ๆ รวมถึงการเปรียบเทียบกับสำนวน สุภาษิต ตลอดจนคำเปรียบเทียบกับต่าง ๆ ได้

6. ประเมินค่า เป็นขั้นพิจารณาหาเหตุผล ข้อเท็จจริง คุณค่าที่ปรากฏในเรื่อง ประโยชน์ที่ได้รับ ตลอดจนความเที่ยงตรงของผู้เขียนที่มีต่อตัวละคร

จุดมุ่งหมายในขั้นที่ 1-3 เป็นขั้นพื้นฐาน (Basic Goals) ซึ่งเน้นในระดับประถมศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีพื้นฐานที่มั่นคงในการอ่าน ส่วนขั้นที่ 4-6 เป็นขั้นสูง (Ultimate Goals) เน้นในระดับมัธยมศึกษาที่มุ่งพัฒนาการคิดวิจารณ์

จุดมุ่งหมายในการสร้างจิตพิสัยในการอ่าน มีระดับขั้นดังนี้

1. การรับ หมายถึง การที่นักเรียนยอมรับสถานการณ์ที่ครูจัดขึ้น และสถานการณ์นั้นมีสิ่งเร้าที่นักเรียนเกิดความสนใจ องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการรับ ได้แก่ ความตั้งใจ ความสนใจ การมีสมาธิ ความอดทน และการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. การตอบสนอง หมายถึง การที่นักเรียนมีปฏิกิริยาตอบสนองในการเรียน เช่น การเชื่อฟังและปฏิบัติตามข้อตกลง การอ่านหนังสือเพิ่มเติม การมีส่วนร่วมในการอภิปราย การแสดงความคิดเห็น ตลอดจนการเข้าร่วมกิจกรรมกับผู้อื่น เป็นต้น

3. การเห็นคุณค่า หมายถึง การที่นักเรียนมีความซาบซึ้งในเนื้อเรื่อง มีเจตคติที่ดีให้ ความสนใจ ตลอดจนสามารถนำเรื่องราวและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนไปใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

4. การอยู่ในหมู่พวก หมายถึง การที่นักเรียนอยู่รวมกันกับเพื่อน อ่านร่วมกัน รู้จักสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของกันและกัน เคารพต่อกฎระเบียบและข้อตกลงที่กำหนดไว้ทั้งของห้องเรียนและของโรงเรียน

5. การดำเนินชีวิตด้วยตนเอง หมายถึง การที่นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้จักแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล มีวินัยในตนเอง มีสติทั้งในและนอกเวลาเรียน มีสุขนิสัย และลักษณะนิสัยที่ดี

จุดมุ่งหมายทางจิตพิสัย ควรแทรกในกิจกรรมการอ่านทั้งในและนอกเวลาเรียน นอกจากนั้นยังสามารถแทรกกิจกรรมการอ่านในวิชาอื่น ๆ ได้ด้วย อย่างไรก็ตามจุดมุ่งหมายทางด้านความรู้และจิตพิสัยเป็นเป้าหมายสำคัญของการอ่านที่ครูควรกำหนดให้ชัดเจนและควรให้สัมพันธ์กัน เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จุดมุ่งหมายในการสอนอ่านเป็นสิ่งที่กำหนดขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป้าหมายที่สำคัญในการสอนอ่านมี 2 ด้าน คือ ด้านความรู้และจิตพิสัย ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรภาษาไทยที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน คือ เพื่อให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมที่กำหนดไว้หลังการเรียนการสอน กล่าวคือ สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และมีนิสัยที่ดีในการอ่าน การกำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนอ่านได้ชัดเจน สัมพันธ์ทั้งด้านความรู้และจิตพิสัย จะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการอ่านและเกิดการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

2.1 ความหมายของการเขียน

นราวัลย์ พูลพิพัฒน์ (2529, หน้า 95) กล่าวว่า การเขียน หมายถึง การถ่ายทอดความคิด และความรู้สึกของตนออกมาเป็นตัวอักษร เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความรับรู้ ความเข้าใจ การเขียนเป็นผลรวมของการฟัง การพูด การอ่าน และการคิด ดังนั้นทักษะการเขียนได้จึงเป็นทักษะที่ยุ่งยากซับซ้อนมากกว่าทักษะอื่น ๆ

ประภาศรี สีหอำไพ (2531, หน้า 46) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการเขียนไว้ว่า การเขียน คือ วิธีการสื่อความหมายที่เป็นผลผลิตทางความคิด จากความรู้สึกของผู้ส่งสาร แสดงออกมาทางลายลักษณ์ โดยมียุรูปแบบการเขียนอยู่ 2 รูปแบบ คือ ร้อยแก้ว กับ ร้อยกรอง

เสาวลักษณ์ รัตนวิษฐ์ (2531, หน้า 217) กล่าวว่า ทักษะการเขียนเป็นทักษะทางภาษาที่ต้องใช้ความคิดและความถูกต้องตามหลักเกณฑ์มากกว่าทักษะอื่น ๆ เพื่อให้ได้ความหมายในเชิงสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นในการเขียนแต่ละครั้งผู้เขียนจำเป็นต้องวางแผนว่าจะเสนอแนวคิดอย่างไร และควรจะเสนอในรูปแบบใด จึงจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายและความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนได้

สรุปการเขียนหมายถึงการถ่ายทอดความรู้สึกเป็นลายลักษณ์อักษร คำ ประโยคที่มีจุดมุ่งหมายมาจับประสบการณ์อย่างมีระบบเพื่อให้ถูกต้องตามหลักภาษา ความนิยม และสามารถสื่อสารได้

2.2 องค์ประกอบของการเขียน

Harris (1996, pp.68-69) กล่าวว่า การเขียนต้องมียอดประกอบต่อไปนี้

1. เนื้อหาหรือประเด็นที่ผู้เขียนต้องการสื่อกับผู้อ่าน (Content)
 2. การวางรูปแบบหรือการจัดระบบของเนื้อหา (Form)
 3. ความสามารถในการใช้ภาษาได้ตามหลักไวยากรณ์และโครงสร้างของประโยค (Grammar)
 4. สลีลาในการใช้ภาษาของผู้เขียน การเลือกคำและสำนวนต่าง ๆ ของภาษาที่ใช้ในการเขียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดอรรถรสนั่นเอง (Style)
 5. กลไกด้านอื่น ๆ ที่นำมาประยุกต์ใช้กับการเขียน เช่น การเขียนแบบสรุปความควรใช้หลักอย่างไร ควรเลือกใช้ตัวอักษรอย่างไร และใช้เครื่องหมายวรรคตอนอย่างไรจึงจะถูกต้องและเหมาะสมตามหลักเกณฑ์ของภาษานั้น ๆ (Mechanics)
- บุญเหลือ บุญชร (2511, หน้า 79-80) กล่าวถึง การเขียนว่า เป็นทักษะที่ซับซ้อนมากกว่าการอ่าน ดังนั้น การเขียนเพื่อจะสื่อความหมายได้ดีและถูกต้องนั้นจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบหลาย ๆ ประการ คือ

1. สามารถเขียนตัวอักษรได้ถูกต้องและชัดเจน
2. สามารถประสมตัวอักษรเป็นถ้อยคำ และใช้เครื่องหมายวรรคตอนได้ถูกต้อง
3. รู้ภาษา เขียนภาษาเป็นวลี เป็นกระสวนต่าง ๆ ตามความนิยมของภาษานั้น
4. ต้องมีความนึกคิดที่เขียนออกมาได้
5. ต้องรู้จักเรียบเรียงความคิดนั้น ๆ ให้ผู้อ่านจับใจความได้สะดวก
6. ต้องรู้จักถ้อยคำสำนวนที่แจ่มชัด

วรรณ แก้วแพรก (2526, หน้า 3) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการเขียนไว้ดังนี้

1. คำ ผู้เขียนมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องคำดี จะสามารถเขียนได้ดีกว่าผู้รู้คำน้อย
2. ประโยค รู้จักผูกประโยคได้ดีก็สามารถนำไปใช้ในการเขียนได้ดีด้วย
3. ข้อความ ข้อเขียนจะอ่านง่ายถ้าผู้เขียนมีความสามารถในการลำดับประโยคให้เป็นข้อ

ความ

4. อนุเจต ในแต่ละอนุเจตผู้เขียนต้องเขียนข้อความให้ต่อเนื่องกันเป็นเรื่องเดียวกัน
5. เรื่องราว ผู้เขียนต้องลำดับเรื่องราวที่จะเขียนให้ต่อเนื่องสัมพันธ์กันตั้งแต่ต้น

จนจบ

6. เนื้อหาสาระ เช่น ความรู้ ความคิด เจตคติ เป็นต้น

7. อารมณ์หรือแรงงูใจ

กล่าวโดยสรุป องค์ประกอบในการเขียนจะประกอบด้วย เนื้อหา รูปแบบ การใช้ภาษา สติการเขียน และกลไกในการเขียน

2.3 จุดมุ่งหมายในการเขียน

การเขียน เป็นการสื่อสารความรู้ ข้อเท็จจริง ความเข้าใจ จินตนาการ อารมณ์และความคิดเห็นระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร เป็นวิธีการสื่อสารที่ได้ผลดีและสะดวกรวดเร็ว สามารถส่งไปได้ไกลทั่วโลก จุดมุ่งหมายของการเขียนเพื่อการสื่อสารหรือสื่อความหมายแตกต่างกันไป การเขียนหนึ่ง ๆ อาจทำขึ้นเพื่อจุดมุ่งหมายมากกว่าหนึ่งจุดมุ่งหมาย ดังที่ สิทธิา พินิจภูวนล และคณะ (2522, หน้า 1) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการเขียนเป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. การเขียนเพื่อเล่าเรื่อง คือ การกำหนดการหรือเรื่องราวที่เป็นลำดับอยู่แล้วมาถ่ายทอดเป็นข้อเขียน ผู้เขียนต้องใช้วิธีการเล่าที่ชวนให้อ่านและเห็นภาพเหตุการณ์ ทำให้ผู้อ่านติดตามโดยตลอดเรื่อง ซึ่งก็ต้องมีกลวิธีเฉพาะประเภท เช่น สร้างจุดสนใจเมื่อเริ่มต้น และลำดับเหตุการณ์ก่อนหลังแล้วจึงให้ภาพตามลำดับ เสนอข้อเท็จจริงตามเวลาและสถานที่ เป็นต้น

2. การเขียนเพื่ออธิบาย ใช้กับข้อเขียนประเภทคำราหรือวิชาการมาก เป็นการอธิบาย แจกแจงข้อเท็จจริง ความรู้ อธิบายวิธีใช้ ไขปัญหา เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ การเขียนประเภทนี้ต้อง คำนึงถึงภาษาให้กระชับรัดกุม การลำดับขั้นตอนเหตุการณ์ก่อนหลัง หรือจากเหตุไปสู่ผล จากใกล้ ไปสู่ไกล ถ้าหากอธิบายเป็นขั้นตอน โดยแยกหัวข้อเป็น 1, 2, 3 ได้ ก็จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจได้ ง่ายขึ้น

3. การเขียนเพื่อโฆษณาชวนใจ ผู้เขียนจะใช้ภาษาเพื่อโฆษณาชวนใจให้คนอ่านสนใจ ดังนั้นจึงต้องใช้ภาษาที่จดจำง่าย คล่องจองและล้นกะทัดรัด แต่ต้องสะดุดตาสะดุดใจผู้อ่าน เช่น มีความแปลกใหม่ ดังตัวอย่างว่า “จับความสุษมาไล่ตลับเทป...” หรือ “รินน้อยหน้อยผลสมมาก หน้อยอรร้อยกำลังเหมาะ”

4. เขียนเพื่อปลุกใจ เป็นการเขียนเพื่อให้เกิดความเข้มแข็ง พร้อมเพรียงเพื่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน อีกทีม เช่น บทความปลุกใจให้รักชาติ บทความปลุกใจที่เป็น พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 ในปกิณกคดีของอัสวาทู เช่น เมืองไทยจงตื่นเถิด ยุทธภัย และ ความเป็นชาติไทยแท้จริง เป็นต้น

5. การเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ หรือแนะนำ เช่น บทความเชิง วิเคราะห์ การวิจารณ์หนังสือ การแสดงข้อคิดเห็นต่าง ๆ เช่น ต่อการปกครอง สังคม เป็นต้น การเขียนประเภทนี้ต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริง แสดงให้เห็นได้ชัดเจน การใช้วิจารณ์ญาณที่ถูกต้อง บุติธรรม มีหลักเกณฑ์ ในกรณีที่เกิดจากผลดีผลเสีย ข้อดี ข้อเสีย ก็ควรจำแนกและใช้เหตุผลที่ ดำเนินอยู่บนหลักเกณฑ์ที่สมจริงเป็นสำคัญ ถ้าเขียนประเภทนี้จะใช้ภาษาเรียบง่าย กะทัดรัด

6. การเขียนเพื่อสร้างจินตนาการ เป็นการเขียนที่ผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านเกิด จินตนาการคล้ายตามหรือเห็นสิ่งนั้น ๆ ด้วย จึงต้องใช้วิธีการสร้างภาพพจน์เพื่อจูงใจ และสร้าง ภาพให้ผู้อ่านอ่านแล้วเกิดจินตนาการได้

7. การเขียนเพื่อต้องการเสียดสีขี้ขล้อ เป็นการเขียนที่ต้องการหยิบสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ อาจเป็นส่วนบกพร่องในสังคมมากล่าวคำหยา แต่ใช้วิธีการพูดเชิงที่เล่นที่จริงไม่รุนแรง เข้าลักษณะ หยิกแกมหยอก บางทีคนอ่านไม่เห็นสิ่งที่แฝงการเสียดสีไว้ก็มี การเขียนทำนองนี้มักพูดสิ่งที่จะ เสียดสีในทำนองตลกประชดประชัน

จะเห็นได้ว่า การเขียนเป็นวิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพวิธีหนึ่ง ที่มนุษย์สามารถถ่ายทอดข้อเท็จจริงต่าง ๆ ตลอดจนจินตนาการ อารมณ์ ความรู้สึกต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้เขียนเป็นสำคัญ

2.4 ขั้นตอนในการฝึกทักษะการเขียน

Rivers and Temperly (อ้างใน สายพิน สมุทรทัย, 2536, หน้า 34-35) กล่าวว่า ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ฝึกยากสำหรับนักเรียน เพราะเป็นทักษะในด้านการแสดงผล (Production) นักเรียนจะต้องใช้ความสามารถหลาย ๆ ด้าน เช่น ความสามารถในการเลือกใช้คำที่ถูกต้องตรงความหมาย สำนวนภาษา การใช้โครงสร้างประโยค กฎเกณฑ์ทางภาษา ไวยากรณ์ ตลอดจนเครื่องหมายวรรคตอน รวมไปถึงลีลาในการเขียนอีกด้วย ดังนั้นในการฝึกทักษะในการเขียน ผู้เขียนจะต้องฝึกอย่างเป็นระบบ โดยผ่านการพัฒนาทักษะทั้ง 5 ขั้นตอน คือ

1. Copying การคัดลอกแบบให้นักเรียนคัดข้อความที่ครูเขียนบนกระดานลงสมุด หรือให้นักเรียนคัดลอกข้อความจากหนังสือก็ได้ เพื่อให้นักเรียนคุ้นชินกับประโยคตัวหนังสือ โครงสร้างของประโยค เครื่องหมายวรรคตอน หลังให้นักเรียนคัดลอกแล้ว ให้นักเรียนฝึกหัดเขียนคำตามคำบอกก็ได้ เพื่อทบทวนความจำในสิ่งที่นักเรียนเคยเรียนมาแล้ว และแสดงถึงความสัมพันธ์ของเรื่องเกี่ยวกับสัญลักษณ์ ด้วย

2. Reproduction นักเรียนจะต้องหัดเขียนขึ้นเองจากสิ่งที่ จำได้ หรือจากสิ่งที่เคยได้อ่านเขียน หรือได้ยินได้ฟังมาแล้ว นักเรียนอาจจะนำเอาประโยคที่เคยเรียนมา มาคัดลอกใช้ใหม่ในการเขียนบรรยายเรื่องจากภาพก็ได้

3. Recombination นักเรียนจะนำเอาประโยคที่เคยเรียนมาทั้งการฟัง การอ่าน และประโยคที่เคยคัดลอกมาแล้วผูกเป็นเรื่องใหม่ โดยใช้โครงสร้างประโยคที่เคยเรียนมา แต่อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงคำบางคำ หรือปรับเปลี่ยนโครงสร้างหรือรูปประโยค โดยโครงสร้างและรูปประโยคจะมีความซับซ้อนมากขึ้น

4. Guided Writing นักเรียนสามารถเลือกใช้คำและโครงสร้างประโยคได้อย่างมีอิสระในการเขียนเรื่อง โดยมีครูคอยแนะนำช่วยเหลือหรือให้คำปรึกษา

5. Composition นักเรียนสามารถเลือกเขียนเรื่องขึ้นเองอย่างมีอิสระเสรี นักเรียนจะสร้างเค้าโครงเรื่องขึ้นเอง โดยครูเป็นเพียงผู้คอยตรวจแก้ไขข้อบกพร่องให้

สรุปได้ว่า ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่อยู่ยากซับซ้อนสำหรับนักเรียน ในการเขียนต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างเป็นระบบ

2.5 ความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียน

Birkley (อ้างใน อติภรณ์ ลิขสิทธิ์, 2538, หน้า 16) ได้กล่าวถึงกิจกรรมการอ่านและเขียนว่า “การอ่านและการเขียน เป็นกิจกรรมที่สนับสนุนซึ่งกันและกัน พบว่า คะแนนการเขียนมีความสัมพันธ์กับคะแนนการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงควรสนับสนุนให้มีการสอนอ่านและเขียนให้สัมพันธ์กัน” นอกจากนี้ Birkley ยังได้เสนอแนวทางในการสอนอ่านและเขียนไว้ดังนี้ คือ

1. ให้นักเรียนเลือกประสบการณ์ที่ต้องการแสดงให้ผู้อื่นได้ทราบ ประสบการณ์ที่ได้นี้อาจมาจากภาพวาด ภาพยนตร์ที่ใช้สอน เหตุการณ์ในครอบครัว หรือกิจกรรมในห้องเรียน
2. ให้นักเรียนเล่าเรื่องปากเปล่า เป็นการเสนอประสบการณ์ภายในกลุ่มของตนกับครู ขณะที่นักเรียนเล่าเรื่อง ครูอาจจะจดใจความหลัก (Main Idea) ไว้เพื่ออภิปรายต่อไป
3. ให้นักเรียนเล่าเรื่องให้ครูฟัง ครูจดสิ่งที่นักเรียนเล่า บางครั้งครูอาจใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนคิดหาข้อมูลหรือคำพูดที่เหมาะสมมาใช้ แต่ครูไม่ควรแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงคำพูดที่นักเรียนแสดงออกมา
4. ให้นักเรียนอ่านเรื่องตามครูเพื่อที่จะให้นักเรียนเชื่อมโยงภาษาพูดหรือภาษาเขียน
5. ให้นักเรียนที่พร้อมและสามารถอ่านข้อความได้ด้วยปากเปล่าอ่านข้อความ แต่ถ้านักเรียนยังไม่พร้อมที่จะอ่านข้อความทั้งหมด ครูอาจใช้เวลานี้ค่อย ๆ พัฒนาการอ่านของนักเรียนเป็นรายบุคคลก็ได้
6. ให้นักเรียนอ่านเรื่องต่าง ๆ เพื่อเป็นการฝึกการอ่านออกเสียง และควรให้อ่านหลาย ๆ ครั้ง เพื่อเป็นการเชื่อมโยงภาษาพูดกับภาษาเขียน

7. เป็นการเริ่มต้นขั้นตอนของการเขียน พัฒนาด้านคำศัพท์และทักษะด้านการสื่อความหมายให้นักเรียนรู้จักการอธิบายและวิพากษ์วิจารณ์งานของตนเอง เรื่องที่นักเรียนพอใจสามารถทำเป็นเล่ม เพื่อเป็นหนังสือแบบเรียนได้

8. นักเรียนควรจะได้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนกันอ่านงานซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน และจะทำให้ให้นักเรียนเริ่มตระหนักว่า หนังสือคือสิ่งที่บรรจุข้อมูลที่ผู้เขียนต้องการพูด หรือแสดงความคิดเห็นของตนแก่ผู้อ่าน

9. ข้อมูลบางอย่างอาจจะเป็นสิ่งที่อยู่ในห้องเรียน เช่น ปฏิทิน แผนที่ และรูปภาพต่าง ๆ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ครูอาจนำมาใช้ในการสอนได้เป็นอย่างดี

Krashen (1984, p.2-4) ได้กล่าวถึง ความสัมพันธ์ของการอ่านและการเขียนว่า การอ่านและการเขียนเป็นทักษะคู่กัน ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านดีก็จะมีความสามารถในการเขียนดีด้วย

วรรณ บัวเกิด (2537, หน้า 220) ให้ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนไว้ว่า “การฝึกทักษะการเขียนนั้นควรจัดให้สัมพันธ์กับทักษะอื่น ๆ จึงจะเกิดประสิทธิผล ซึ่งผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเขียนในขณะที่กำลังฝึกทักษะการส่งสารและการรับสาร เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการสื่อสารตามธรรมชาติ”

สรุปได้ว่า ทั้งในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน การอ่านเป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนภาษาและเป็นหัวใจของการพัฒนาทักษะทางภาษา โดยเฉพาะด้านการเขียนในการจัดการเรียนการสอนภาษาเพื่อพัฒนาทักษะการเขียน จึงควรฝึกทักษะการอ่านให้สัมพันธ์กับทักษะการเขียน โดยเน้นให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์ สังเคราะห์ เชื่อมโยงความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ในการฝึกการเขียนด้วย

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบร่วมมือ

Cooperative Learning มีผู้บัญญัติศัพท์เป็นภาษาไทยขึ้นไว้หลายชื่อ เช่น การเรียนแบบร่วมมือ การเรียนแบบสหร่วมมือ การเรียนแบบทำงานรับผิดชอบร่วมกัน การเรียนร่วมกลุ่ม การเรียนแบบร่วมแรงร่วมใจ ในที่นี้จะใช้ชื่อว่า การเรียนแบบร่วมมือ

3.1 ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

Slavin (1990) ได้กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือ คือ การที่นักเรียนทำงานร่วมกันและมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของกลุ่มเท่า ๆ กัน รับผิดชอบงานของตนเองเพื่อที่จะให้กลุ่มของตัวเองบรรลุเป้าหมายและประสบผลสำเร็จ

สายรัฐ พุ่มตระกูล (2539) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือ เป็นการจัดประสบการณ์ปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน การพบและรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เพื่อน และบุคคลอื่น ๆ อย่างมีความสุข

พรรณรัตน์ เสงี่ยมสาร (2533, หน้า 35) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “การเรียนแบบรับผิดชอบร่วมกัน” เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเรียนเป็นกลุ่มเล็ก สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถที่แตกต่างกัน ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และรับผิดชอบการทำงานของตัวเองเท่า ๆ กับความรับผิดชอบการทำงานของสมาชิกในกลุ่มด้วย

เทียน ทองแก้ว (2537, หน้า 43) กล่าวว่า การเรียนร่วมกลุ่มไม่ใช่วิธีใหม่ ครูได้ใช้มานานแล้วในรูปแบบการสอนที่ต้องการเน้นการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนตามความสามารถจากการเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่ม เป็นการทดลองการอยู่ร่วมกันในสังคมมาสู่ท้องถิ่น นักเรียนจะได้ฝึกกิจกรรมการอยู่ร่วมกัน การช่วยเหลือ การเกื้อกูลกันที่คำนึงถึงความสำเร็จของกลุ่มเป็นสำคัญ

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540, หน้า 40-41) ได้ให้ความหมายของ “การเรียนแบบร่วมแรงร่วมใจ” พอสรุปได้ว่า เป็นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ สมาชิกแต่ละคนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และความสำเร็จของกลุ่ม ซึ่งมีหลักบางประการที่คล้ายคลึงกับการเรียนแบบกระบวนการกลุ่ม แต่แตกต่างกันในรายละเอียด เช่น โดยหลักการนักเรียนทำงานเป็นกลุ่มเล็ก ๆ เหมือนกัน สมาชิกของกลุ่มต้องมีปฏิสัมพันธ์กันในเชิงบวก จะต้องไว้วางใจกัน ยอมรับในบทบาทและผลงานของเพื่อน กิจกรรมในชั้นเตรียม ผู้เรียนจะต้องฝึกฝนทักษะทางสังคมเพื่อการทำงานกลุ่ม

จากการศึกษาสรุปได้ว่า การเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ โดยครูจัดสภาพการณ์และเงื่อนไขให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และประสานกันเป็นกลุ่ม ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยปกติจะประกอบด้วยสมาชิก 2-6 คน ที่มีความสามารถและบทบาทในกลุ่มแตกต่างกัน ผู้เรียน

แลกเปลี่ยนความคิดเห็นช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แก้ไขปัญหาภายในกลุ่มเพื่อทุกคนจะได้รับความสำเร็จเท่ากัน

3.2 องค์ประกอบของการเรียนแบบร่วมมือ

Johnson & Johnson (อ้างใน สุริย์ บาวเออร์, 2535, หน้า 15) ได้สรุปองค์ประกอบพื้นฐานของการเรียนรู้โดยการร่วมมือไว้ 5 ประการ คือ

1. การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (Positive Interdependence) ผู้เรียนจะต้องตระหนักว่า งานที่ทำด้วยกันเป็นงานกลุ่ม การทำงานจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับสมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องช่วยเหลือกันทางการเรียน ทุกคนต้องระลึกอยู่เสมอว่าทุกคนต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน
2. การมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันอย่างใกล้ชิด (Face to Interaction) สมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างใกล้ชิดและจริงจัง การอธิบาย การทำความเข้าใจและการให้เหตุผลต่าง ๆ จะทำให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมได้ดีขึ้น
3. ความรับผิดชอบและหน้าที่ของแต่ละบุคคล (Individual Accountability and Personal responsibility) สมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเอง เพื่อผลสำเร็จของกลุ่ม ซึ่งจะเป็นผลสำเร็จของสมาชิกทุกคนด้วย ดังนั้นเป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้องตรวจสอบดูว่าสมาชิกทุกคนได้รับความรู้ครบถ้วนแล้วหรือไม่
4. ทักษะส่วนบุคคลและทักษะการเรียนรู้เป็นกลุ่ม (Interpersonal and Small Group Skills) การทำงานในกลุ่มเล็กต้องมีทักษะในการทำงานร่วมกัน รู้จักวิธีการสื่อสาร สมาชิกทุกคนต้องไว้วางใจ ยอมรับฟังความคิดเห็น และส่งเสริมซึ่งกันและกัน
5. กระบวนการกลุ่ม (Group Processing) สมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องร่วมมือกัน เมื่องานเสร็จแล้วสามารถตัดสินใจได้ว่าครั้งต่อไปจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการ หรือต้องปฏิบัติเช่นเดิม คุณสมบัติของกลุ่มที่มีคุณภาพประกอบด้วย
 - 5.1 ความสัมพันธ์ที่ดีของสมาชิก
 - 5.2 มีทักษะในการร่วมมือกันทำงาน
 - 5.3 สมาชิกได้รับผลย้อนกลับเท่ากันทุกกลุ่ม

5.4 สมาชิกใช้ความคิดในการทำงานทุกคน

5.5 สนับสนุนพฤติกรรมในทางบวก

เมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบของการเรียนแบบร่วมมือ และเพื่อให้สอดคล้องกับองค์ประกอบดังกล่าว Slavin (อ้างใน สุริย์ บาวเออร์, 2535, หน้า 16) ได้เสนอความคิดที่จะช่วย เพื่อให้การเรียนแบบร่วมมือมีประสิทธิภาพสูงไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนต้องรู้จักทำงานเพื่อกลุ่ม
2. ความสำเร็จของกลุ่มขึ้นอยู่กับผลรวมของสมาชิกในกลุ่ม
3. ความสำเร็จของกลุ่มขึ้นอยู่กับการเรียนรู้ของสมาชิกในกลุ่ม
4. ผู้เรียนที่มีความสามารถสูงกว่าต้องช่วยเหลือสมาชิกคนอื่น ๆ

3.3 ทฤษฎีของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือ

1. ทฤษฎีสนาม

ทิสนา แชนมณี (2522, หน้า 10-12) ได้สรุปแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีสนามของ Kurt Levin ไว้ดังนี้

1. พฤติกรรมจะเป็นผลมาจากพลังความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม
2. โครงสร้างของกลุ่มเกิดจากการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีลักษณะแตกต่างกัน
3. การกระทำ (Action) ความรู้สึก (Feeling) และความคิด (Thinking)

ทฤษฎีนี้สรุปได้ว่า การรวมกลุ่มจะทำให้สมาชิกภายในกลุ่มเกี่ยวพันกัน พวกเขาจะต้องทำการตัดสินใจ ติดต่อสื่อสาร สนับสนุน ประสานงาน และประสานความสำเร็จในเป้าหมาย ทำให้สถานการณ์การทำงานเป็นแบบร่วมมือกัน พึ่งพากันในการทำงาน ความรู้สึกของความรับผิดชอบจะเกิดขึ้นร่วมกัน เกิดความคิดและร่วมกันตัดสินใจว่าการกระทำใดควรคงไว้ การกระทำใดควรเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการกำหนดพฤติกรรมที่เหมาะสมของสมาชิกภายในกลุ่ม

2. ทฤษฎีการทำงานร่วมกัน

แนวคิดทฤษฎีการทำงานร่วมกันได้รับการพัฒนาขึ้นโดย George Homen (อ้างใน ปิยภรณ์ รัตนกรกุล, 2535, หน้า 18) อธิบายหลักการสำคัญของทฤษฎีนี้ว่า การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มประกอบด้วยองค์ประกอบพื้นฐาน 3 อย่าง คือ กิจกรรม การกระทำ ร่วมกัน และความรู้สึก

องค์ประกอบทั้งสามจะเกี่ยวข้องกันโดยตรง กล่าวคือ ถ้าหากว่ากลุ่มมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากเท่าไร การกระทำร่วมกันและความรู้สึกของพวกเขาก็จะยิ่งมากขึ้นด้วย บุคคลต่าง ๆ ภายในกลุ่มเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นไม่เพียงแต่ใกล้ชิดกันเท่านั้น พวกเขาจะต้องทำการตัดสินใจ ตัดต่อสื่อสาร สนับสนุน ประสานงาน ประสานความสำเร็จในเป้าหมายอีกด้วย สมาชิกภายในกลุ่มหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะดังกล่าว มีแนวโน้มจะรวมกันเข้าเป็นกลุ่มที่มีพลังสูงมาก

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีนี้เชื่อว่า การทำงานโดยกลุ่มนั้นจะต้องให้ได้ผลงานและความร่วมมือร่วมใจของผู้ทำงานประกอบเข้าด้วยกัน

3. ทฤษฎีแรงจูงใจ

อารี พันธ์มณี (2534, หน้า 198-200) ได้กล่าวถึงหลักในการสร้างแรงจูงใจในการเรียน ดังนี้

1. การค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยการเสนอแนะหรือกำหนดหัวข้อที่จะให้นักเรียนสนใจใคร่รู้ เพื่อให้เด็กค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตัวเอง หัวข้อเหล่านี้อาจเป็นเรื่องเป็นราวที่น่าสนใจ น่าสงสัย ไม่น่าพอใจ หรือเกิดความรู้สึกขัดแย้งก็ได้ ซึ่งจะทำให้ให้นักเรียนเกิดความสนใจจนกว่าจะสามารถค้นคว้าหาความรู้มาตอบสนองความสนใจนั้นได้

อย่างไรก็ตาม การกำหนดหัวข้อต้องพึงระวังอย่ายากเกินความสามารถ หรือต้องใช้เวลานานเกินไป เพราะจะทำให้นักเรียนเบื่อหน่ายและหมดความสนใจและทำให้เกิดผลเสียต่อการเรียนรู้ของนักเรียนคนนั้นได้

2. วิธีการที่แปลกใหม่ ควรนำวิธีการที่แปลก ๆ ใหม่ ๆ เพื่อเร้าความสนใจ โดยใช้วิธีการใหม่ที่นักเรียนไม่เคยคาดคิด หรือมีประสบการณ์มาก่อน เช่น การให้นักเรียนร่วมกันวางแผนโครงการประเมินผลการเรียนการสอนให้นักเรียนช่วยกันคิดกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งแปลกไปกว่าที่เคยทำเป็นต้น วิธีการที่แปลกและใหม่ จะช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจ และมีแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น

3. เกม และการเล่นละคร การสอนที่ให้ได้เด็กได้ปฏิบัติจริงทั้งในการเล่นเกมนและการแสดงละคร ทำให้เด็กเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน และช่วยให้เข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้นด้วย

4. ตั้งรางวัลสำหรับงานที่มอบหมาย ครูควรตั้งรางวัลให้เกิดความกระตือรือร้นก่อนการเรียนรู้ก็ได้

5. การชมเชยและการตำหนิ ทั้งการชมเชยและการตำหนิจะมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็กทั้งสองอย่าง โดยทั่วไปแล้วการชมเชยจะให้ผลดีกว่าการตำหนิเล็กน้อย เด็กชอบการชมเชยมากกว่าการตำหนิ เด็กที่เรียนดีนั้นเมื่อถูกตำหนิจะมีความพยายามมากกว่าเมื่อได้รับการชมเชย

จากหลักการสร้างแรงจูงใจ ได้นำมาใช้ในการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือด้วย กล่าวคือ เด็กต้องศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผล มีการนำเสนอผลงานที่แตกต่าง การตำหนิและการชมเชยจะทำเป็นกลุ่มไม่ชมเชยหรือตำหนิเป็นรายบุคคล อีกทั้งมีการมอบรางวัลให้กับกลุ่มที่มีความร่วมมือกันอย่างมีประสิทธิภาพ และความสำเร็จของกลุ่มจัดเป็นแรงเสริมให้เด็กทำงานครั้งต่อไปได้ดีขึ้น

4. ปรัชญาของจอห์น ดุย

เพ็ญสิริ จิระเดชากุล (2533, หน้า 112-113) ได้กล่าวถึงทัศนะของ จอห์น ดุย เกี่ยวกับการเรียนการสอนว่า ให้ผู้สอนและผู้เรียนทั้งชั้นร่วมมือกันแลกเปลี่ยนทัศนะ ความคิดเห็น การติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน ด้วยวิธีเช่นนี้ผู้เรียนก็จะได้เรียนรู้วิธีการทำงาน ช่วยเหลือและร่วมมือกับผู้อื่น สิ่งเหล่านี้มีความสำคัญมากเพราะจะช่วยขจัดปัญหาข้อขัดแย้งทางสังคมและสร้างบรรยากาศแบบประชาธิปไตยในห้องเรียน ข้อสำคัญก็คือสิ่งที่ผู้เรียนจะกระทำร่วมกัน หรือโครงการนั้นควรมีพื้นฐานจากความสนใจ และความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียน ตลอดจนต้องมีความหมายแก่ผู้เรียน

ดังที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า วิธีการเรียนการสอนควรใช้สถานการณ์การทำงานแบบร่วมมือ ในการทำงานแบบรับผิดชอบร่วมกันนั้น ผู้เรียนช่วยกันแก้ปัญหา อภิปราย แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อหาคำตอบที่ดีที่สุดจะช่วยพัฒนาทางด้านความคิด ฝึกให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีโอกาสเสี่ยงลองผิดลองถูกและแก้ไขข้อผิดพลาดของตัวเอง คอยกระตุ้นส่งเสริมทักษะทางด้านความคิด และการแสดงออกแก่ผู้เรียน เป็นการสร้างบรรยากาศแบบประชาธิปไตยในห้องเรียน ผู้เรียนจะได้รับความรู้ทั้งเนื้อหา ทัศนคติที่ดีต่อการเรียนและมีระเบียบวินัยในตนเอง อีกทั้งมีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

สุมนหา พรหมบุญ และคณะ (2540, หน้า 84-86) ได้เสนอแนะขั้นตอนในการเรียนแบบร่วมมือไว้ดังนี้

1. ขั้นเตรียมกิจกรรม ในขั้นเตรียมครูจะแนะนำทักษะการเรียนรู้ร่วมกัน และจัดกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย ๆ ประมาณ 2-6 คน ครูควรแนะนำเกี่ยวกับระเบียบของกลุ่ม บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม แจ้งวัตถุประสงค์ของบทเรียน การทำกิจกรรมร่วมกันและการฝึกฝนทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการทำกิจกรรมกลุ่ม

2. ขั้นสอน ครูนำเข้าสู่บทเรียน แนะนำเนื้อหาและแหล่งข้อมูล มอบหมายงานให้นักเรียนแต่ละกลุ่มและอธิบายขั้นตอนการทำงาน

3. ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มย่อย โดยที่แต่ละคนมีบทบาทและหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย เป็นขั้นตอนที่สมาชิกในกลุ่มจะได้รับผิชอบต่อผลงานของกลุ่มร่วมกัน ในขั้นนี้ครูจะให้นักเรียนใช้เทคนิคต่าง ๆ กันในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง เทคนิคที่ใช้แต่ละครั้งจะต้องเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการเรียนแต่ละเรื่อง ในการเรียนครั้งหนึ่ง ๆ อาจจะต้องใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือหลาย ๆ เทคนิคประกอบกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการเรียน

4. ขั้นตรวจสอบผลงานและการทดสอบ ในขั้นนี้เป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนแล้วหรือยัง ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร เน้นการตรวจสอบงานกลุ่มและรายบุคคล ในบางกรณีนักเรียนอาจต้องซ่อมเสริมสิ่งที่ขาดตกบกพร่อง ต่อจากนั้นเป็นการทดสอบ

5. ขั้นสรุปผลบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ถ้ามีสิ่งที่ยังไม่รู้ยังไม่เข้าใจครูควรอธิบายเพิ่มเติม ครูและนักเรียนประเมินผลการทำงานกลุ่มร่วมกัน และพิจารณาว่าอะไรคือจุดอ่อนของงาน และอะไรคือสิ่งที่ควรปรับปรุง

3.4 การประเมินผล

การประเมินผลทำได้หลายวิธี เพื่อเป็นการช่วยและการให้กำลังใจแก่ผู้เรียน ครูควรจัดให้มีการวัดประเมินผลดังนี้

1. ให้คะแนนรายงานบุคคลบวกกับคะแนนกลุ่ม ถ้าทุกคนในกลุ่มทำงานได้ตามเกณฑ์ที่ครูตั้งไว้

2. ทุกคนในกลุ่มได้คะแนนเท่ากัน

3. เลือกงานคนใดคนหนึ่งในกลุ่มตรวจแล้วให้คะแนน

4. ตรวจสอบผลงานของทุกคนในกลุ่มแล้วหาคะแนนเฉลี่ย แล้วจึงเอาคะแนนเฉลี่ยบวกคะแนนการทำงานร่วมกัน

จากการศึกษาข้างต้นพอสรุปได้ว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นการจัดการเรียนที่ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของบทเรียน ฝึกกระบวนการกลุ่ม ก่อให้เกิดการพัฒนาความรู้ ความคิด มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เกิดความไว้วางใจกัน มุ่งมั่นให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย เป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพและการอยู่ร่วมกันในสังคมในอนาคตอีกด้วย

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคกลุ่มร่วมมือ

4.1 ความหมายของเทคนิคกลุ่มร่วมมือ (Co-op Co-op)

เทคนิคกลุ่มร่วมมือ หมายถึง การแบ่งนักเรียนในห้องเป็นกลุ่มย่อย แต่ละกลุ่มย่อยศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งร่วมกัน โดยสมาชิกแต่ละคนจะแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ หลังจากทีสมาชิกแต่ละคนทำงานที่ตนได้รับมอบหมายเสร็จ สมาชิกในกลุ่มจะนำผลงานมารวมกันเป็นงานกลุ่ม อาจมีการทบทวนเพื่อให้ผลงานที่กลุ่มทำร่วมกันราบรื่นและต่อเนื่อง นำผลงานของกลุ่มเสนอต่อชั้นเรียน ความสำเร็จของกลุ่มคือความสำเร็จของทุกคน ข้อดีของกลุ่มร่วมมือ คือ สมาชิกทุกคนมีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาของกลุ่มที่มีความหลากหลาย ผู้ที่เรียนช้าจะได้รับความช่วยเหลือทำให้ตนเองเข้าใจมากขึ้น จึงเป็นวิธีที่ช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่ม กิจกรรมแบ่งออกเป็น 9 ขั้นตอน (Slavin, 1990, p.101) ดังนี้

1. อภิปรายร่วมกันทั้งชั้น
2. เลือกสมาชิกและสร้างกลุ่ม
3. เลือกหัวข้อที่จะศึกษา
4. กำหนดหัวข้อย่อย
5. การเตรียมหัวข้อย่อย
6. นำเสนอหัวข้อย่อยในกลุ่ม
7. เตรียมทีมที่จะเสนอผลงานต่อชั้นเรียน
8. กลุ่มเสนอผลงาน
9. ประเมินผล

ขั้นที่ 1 อภิปรายร่วมกันทั้งชั้น (Student-Centered Class Discussion) ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่น่าสนใจหรือต้องการศึกษาค้นคว้า มีการกำหนดเรื่องที่จะอ่าน การจดบันทึกหรือประสบการณ์ที่ต้องอภิปราย จะทำให้นักเรียนและครูเข้าใจว่าอะไรคือสิ่งที่นักเรียนต้องการจะศึกษา ประเด็นต่าง ๆ นั้นเกี่ยวข้องหรือครอบคลุมหรือไม่

ขั้นที่ 2 เลือกสมาชิกและสร้างกลุ่ม (Selection and Student Learning Team Building) ถ้านักเรียนไม่พร้อมที่จะทำงานต้องฝึกการสร้างกลุ่มก่อน เพราะทักษะการทำงานกลุ่มที่ดีต้องได้รับการฝึกก่อนที่จะเริ่มต้นเรียนโดยวิธีกลุ่มร่วมมือ

ขั้นที่ 3 กลุ่มเลือกเรื่องที่จะศึกษา (Team Topic Selection) ให้นักเรียนเลือกเรื่องที่จะศึกษา ถ้าสมาชิกในแต่ละกลุ่มเลือกเรื่องที่ต้องการ ไม่ตรงกัน ให้เวลาอภิปรายในกลุ่มเพื่อตกลงกันก่อนจนกระทั่งได้เรื่องที่จะศึกษาทุกกลุ่ม จุดสำคัญของกลุ่มคือ การร่วมมือและเป้าหมายในการทำงานกลุ่ม เรื่องที่จะศึกษาต้องเป็นเรื่องที่สนใจร่วมกัน

ขั้นที่ 4 กำหนดหัวข้อย่อย (Minitopic Selection) ภายในกลุ่มแต่ละกลุ่มจะมีกำหนดหัวข้อย่อยที่จะศึกษา และแบ่งงานไปศึกษาค้นคว้า

ขั้นที่ 5 การเตรียมหัวข้อย่อย (Minitopic Preparation) หลังจากแบ่งหัวข้อย่อยไปศึกษาแล้ว แต่ละคนต้องรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ทุกคนจะต้องรู้ว่าผลงานของกลุ่มขึ้นอยู่กับสมาชิกทุกคน

ขั้นที่ 6 การนำเสนอรายงานของกลุ่ม (Minitopic Presentation) หลังจากทีแต่ละคนได้ศึกษาหัวข้อย่อยตามที่ได้รับมอบหมายแล้ว ให้นำมาเสนอภายในกลุ่มย่อยของตนเองก่อน ขั้นตอนนี้เป็นารายงานที่คล้ายกับการนำความรู้มาประมวลเข้าด้วยกัน มีการอภิปรายและจดบันทึกประเด็นที่จะอภิปราย

ขั้นที่ 7 เตรียมนำเสนอรายงานของกลุ่ม (Preparation of Team Presentation) สมาชิกในแต่ละกลุ่มจะสังเคราะห์หัวข้อย่อยไปศึกษา รวมทั้งมีการอภิปรายเพื่อที่จะนำมาเสนอเป็นผลงานของกลุ่ม รูปแบบการนำเสนออาจเป็นในรูปแบบของการแสดง การสาธิต ศูนย์การเรียนรู้ เรื่องขบขัน การเลียดสี หรือการอภิปรายโดยมีการทำอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้น

ขั้นที่ 8 กลุ่มเสนอรายงาน (Team Presentation) ในระหว่างการนำเสนอผลงาน แต่ละกลุ่มต้องควบคุมเวลาที่ใช้ในการนำเสนอ ครูต้องคอยจับเวลาและเตือนให้รักษาเวลาในการรายงาน

ขั้นที่ 9 การประเมินผล (Evaluation)

- ประเมินการเสนอรายงานโดยนักเรียนทั้งชั้น
- ประเมินของกลุ่มตนเองโดยสมาชิกแต่ละคนภายในกลุ่ม
- ครูประเมินโดยพิจารณาหัวข้อย่อยที่ได้รับการเสนอภายในกลุ่ม

4.2 ข้อดีของเทคนิควิธีเรียนแบบกลุ่มร่วมมือ

ในการจัดการเรียนการสอน ครูควรมีการแนะนำหัวข้อเรื่องที่จะให้นักเรียนศึกษารวมทั้งมีการอภิปรายร่วมกันก่อนที่จะศึกษาและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ถามคำถามเกี่ยวกับหัวข้อที่ศึกษานั้น การถามคำถามของนักเรียนคนหนึ่งจะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนคนอื่น ๆ คิดเกี่ยวกับเรื่องที่นักเรียนต่างไม่คาดคิดมาก่อนได้ จึงทำให้นักเรียนเกิดแนวคิดที่กว้างขึ้น ทำให้นักเรียนมีความสนใจในเรื่องที่จะศึกษา เทคนิคการเรียนแบบกลุ่มร่วมมือนี้มีข้อดีที่ช่วยส่งเสริมในด้านการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ก่อให้เกิดผลดี (สุริย์ บาวเออร์, 2535, หน้า 19-20) ดังนี้

- 1) ศึกษามากยิ่งขึ้นและมีความกระตือรือร้นที่จะทำการศึกษาค้นคว้าต่อไป
- 2) การแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบในแต่ละหัวข้อย่อยที่ทำการศึกษานักเรียนแต่ละคนในกลุ่ม เป็นการฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนมากยิ่งขึ้น และยังมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อน ๆ ในกลุ่มอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันในเรื่องที่ตนเองได้ศึกษา
- 3) ในการที่นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าและแสวงหาความรู้ต่าง ๆ ร่วมกันนั้น ทำให้นักเรียนได้เปลี่ยนและพัฒนาความคิดของตนเองไปได้ไกล อีกทั้งช่วยให้นักเรียนเข้าใจในกระบวนการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองอย่างจริงจัง
- 4) การที่นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าคุณค่าความคิดเห็นของนักเรียนมีคุณค่าหลังจากได้รับพิจารณาและมีการบันทึกไว้ ได้รับการยอมรับจากเพื่อน ๆ เป็นการช่วยกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้สติปัญญาต่อไป
- 5) จากการที่มีรายงานผลการศึกษาค้นคว้า นับว่าเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เปิดกว้างด้านแนวความคิด โดยการอธิบายในสิ่งที่ได้ค้นคว้าและทำความเข้าใจด้วยตนเอง ช่วยให้นักเรียนมีทักษะในการสื่อความหมาย ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจได้ดีขึ้น

6) เป็นเทคนิคการสร้างความรู้สึที่ดีให้กับนักเรียน จากบรรยากาศการเรียนแบบเป็นกันเองระหว่างนักเรียนแต่ละคนใช้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ ทุกคนมีความสำคัญเท่าเทียมกันทำให้นักเรียนได้รับการเอาใจใส่และมีความสนใจกันและกันมากขึ้น

7) ช่วยสร้างบรรยากาศที่สนับสนุนการเรียนในด้านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม คือ ส่งเสริมให้นักเรียนแต่ละคนได้มีความคิดเป็นของตนเอง และสามารถแสดงความคิดเห็นนั้นให้เป็นที่ยอมรับของสมาชิกในกลุ่มได้ ทำให้นักเรียนรู้จักการให้เกียรติซึ่งกันและกัน เรียนรู้การทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุขมากขึ้น

8) นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้กระบวนการกลุ่มและกระบวนการคิด โดยในการทำงานกลุ่มด้วยเทคนิควิธีนี้จำเป็นต้องมีการประสานความร่วมมือ ความคิด และรับผิดชอบร่วมกัน การทำงานจึงจะสามารถบรรลุเป้าหมายร่วมกันได้

9) ให้ผลดีทางด้านจิตพิสัย จากการที่นักเรียนสามารถอภิปรายตามที่ตนเองรู้สึกได้ มีการยอมรับความแตกต่างระหว่างเพื่อนในด้านต่าง ๆ ช่วยให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อกัน และมีทัศนคติต่อวิชาเรียนรวมทั้งต่อครูผู้สอนด้วย

จากข้อดีของเทคนิควิธีเรียนแบบกลุ่มร่วมมือดังกล่าวนี้ สามารถช่วยส่งเสริมทั้งกระบวนการเรียนรู้และทักษะทางสังคมได้เป็นอย่างดี แต่ทั้งนี้การที่จะเกิดลักษณะที่ดีได้ทั้งหมดนั้น ต้องขึ้นอยู่กับการจัดการเรียนการสอนด้วยว่า ครูและนักเรียนมีความเข้าใจในเทคนิควิธีกลุ่มร่วมมือที่ส่งเสริมการเรียนแบบร่วมมืออย่างแท้จริงหรือไม่เพียงใด

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบร่วมมือ

5.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

Slavin (1987) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการเรียนแบบร่วมมือกับวิธีปกติ โดยทำการทดลองทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในหลายรัฐของสหรัฐอเมริกาและในหลาย ๆ ประเทศ ผลการวิจัยพบว่า การเรียนแบบร่วมมือประสบผลสำเร็จมากกว่าการเรียนแบบปกติทุก ๆ ด้าน

Brancof (1995) ทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน 129 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการเรียน บรรยายภาคในการเรียนและสิ่งที่มีอิทธิพลในการรับรู้ผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนแบบร่วมมือมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบฟังบรรยาย

Austin (1996) ได้ทำการวิจัยค้นคว้าหาค้นหากระบวนการแก้ปัญหาและเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปว่าวิธีเรียนแบบร่วมมือเป็นตัวเลือกหนึ่งสำหรับใช้สอนแทนวิธีการสอนแบบปกติ

5.2 งานวิจัยในประเทศ

เรวัต กาวีตะ (2533) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการอ่านเพื่อเข้าใจภาษาอังกฤษและเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคการอ่านต่อชิ้นส่วนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้นักเรียนโรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ เป็นกลุ่มตัวอย่างในปีการศึกษา 2531 พบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษที่เพิ่มขึ้นของกลุ่มที่เรียนโดยใช้เทคนิคการต่อชิ้นส่วนเพิ่มสูงขึ้นกว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้การสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนกลุ่มเก่ง ปานกลาง อ่อน เมื่อเรียนโดยใช้เทคนิคการต่อชิ้นส่วนแล้วมีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนกลุ่มอ่อนมีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านที่เพิ่มขึ้นกว่านักเรียนกลุ่มเก่ง ปานกลาง ส่วนนักเรียนกลุ่มเก่งกับกลุ่มปานกลางมีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านที่เพิ่มขึ้นไม่แตกต่างกัน

อรนุช สมภักดี (2540) ได้ศึกษาผลการเรียนและความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ที่เรียนแบบร่วมมือในวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ชั้นปีที่ 2 จำนวน 50 คน เป็นกลุ่มควบคุม 25 คน กลุ่มทดลอง 25 คน ภายในกลุ่มทดลองแบ่งเป็น 5 กลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 คน จัดกลุ่มโดยใช้วิธีการความสามารถของผู้เรียนที่มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่างกัน ในภาคทฤษฎีให้การสอนพร้อมกัน

แก่ประชากรทั้งสองกลุ่ม ส่วนภาคปฏิบัติกลุ่มควบคุมเรียนการปฏิบัติงานตามปกติ กลุ่มทดลองเรียนแบบร่วมมือกันทำงานตามใบงานที่กำหนดให้ และในขณะที่กลุ่มทดลองปฏิบัติงานที่มีการสังเกตพฤติกรรมการเรียนร่วมกัน ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการเรียนของนักศึกษาในกลุ่มที่เรียนแบบร่วมมือและกลุ่มที่เรียนแบบรายบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักศึกษามีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน เมื่อเรียนด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือกัน และเรียนแบบรายบุคคลมีผลการเรียนแตกต่างกัน

3. นักศึกษามีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกันเมื่อเรียนด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือกันและเรียนแบบรายบุคคลมีผลการเรียนแตกต่างกัน

4. จากการหาค่าร้อยละของแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนร่วมมือกัน พบว่า นักศึกษาแสดงพฤติกรรมร่วมมือกันมากขึ้น และมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันตลอดเวลา

ขวัญเรือน โพธิ์วีเชียร (2538) ได้ศึกษาผลการเรียนแบบร่วมมือ โดยใช้โปรแกรม ซี ไอ อาร์ ซี ที่มีต่อความสามารถในการอ่านเข้าใจความภาษาไทยของนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนปทุมวัน และโรงเรียนวัดปทุมวนาราม จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่เรียนด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้โปรแกรม ซี ไอ อาร์ ซี และกลุ่มที่เรียนการอ่านตามปกติ มีความสามารถในการอ่านเข้าใจภาษาไทยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่กลุ่มที่เรียนด้วยวิธีการเรียนแบบ ซี ไอ อาร์ ซี มีแนวโน้มว่ามีความสามารถสูงกว่ากลุ่มอื่น

มาลี นรสิงห์ (2538) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยการเรียนแบบร่วมมือระหว่างกลุ่มที่ใช้กิจกรรมการเขียนและไม่ใช้กิจกรรมการเขียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านหมอ “พัฒนราษฎร์” อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี จำนวน 64 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 32 คน กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการสอนการอ่านด้วยวิธีเรียนแบบร่วมมือโดยไม่ใช้กิจกรรมการเขียน ผลการวิจัยพบว่า

1. ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มที่เรียนแบบร่วมมือโดยใช้กิจกรรมการเขียน และกลุ่มที่เรียนแบบร่วมมือโดยไม่ใช้กิจกรรมการเขียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนและหลังการทดลองในกลุ่มเดียวกันของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รัชนี มณีโกศล (2540) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรับผิดชอบและความคงทนทางการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่องการหาร ที่เรียนโดยวิธีการร่วมมือ โรงเรียนพลับพลาชัย จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องละ 40 คน แยกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยวิธีเรียนแบบร่วมมือ กลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ ใช้เวลาในการทดลอง 42 คาบ คาบละ 20 นาที ในแบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest-Posttest Design การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการเรียนแบบร่วมมือสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการเรียนแบบร่วมมือ หลังการทดลองสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความคงทนทางการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการเรียนแบบร่วมมือสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บุษบา ไชยช่วยชู (2537) ได้ศึกษาผลการเรียนแบบร่วมมือที่มีต่อความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์สูงทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงทางการเรียนภาษาอังกฤษที่เรียนการเขียนตามวิธีแบบร่วมมือมีความสามารถด้านแนวความคิดในการเรียนภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงทางการเรียนภาษาอังกฤษที่เรียนการเขียนตามแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือในแต่ละเทคนิคมีผลต่อการเรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติต่อการเรียนร่วมกันภายในกลุ่ม ก่อให้เกิดการช่วยกันแก้ปัญหา มีการเสนอแนะและซักถาม ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ และสังเคราะห์ การเรียนรู้จึงเป็นไปอย่างกว้างขวาง